

NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENTET

Årsrapport for 2004

Februar 2005

Nærings- og handelsdepartementets - Årsrapport 2004

I. Innledning

Nærings- og handelsdepartementet (NHD) utarbeider etter hvert årsskifte en årsrapport for siste års virksomhet.

Det overordnede mål for NHDs arbeid er å legge til rette for størst mulig verdiskaping i norsk økonomi.

NHDs virksomhet er innrettet mot følgende hovedmål:

- **skape rammebetingelser som styrker konkurranseevnen i næringslivet**
- **tilrettelegge for lønnsom næringsvirksomhet basert på ny teknologi, kunnskap og menneskelige ressurser**
- **sikre størst mulig innflytelse i og inngrep med EU til beste for norsk verdiskaping**
- **stimulere til økt utviklingsaktivitet og økt omstillingsevne i bedriftene**

For å oppnå de eksterne hovedmålene som er satt for departementets arbeid, har vi som internt hovedmål å:

- **utvikle NHD som kompetanseorganisasjon og profesjonelt sekretariat**

II. Stortingsdokumenter fremmet av NHD i 2004

NHD har lagt frem følgende dokumenter for Stortinget i 2004:

[Ot.prp. nr. 63 \(2003-2004\)](#)

Om lov om omorganisering av Statkraft SF

[Ot.prp. nr. 80 \(2003-2004\)](#)

Om lov om endringer i lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret, lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak og i enkelte andre lover

[Ot.prp. nr. 95 \(2003-2004\)](#)

Om lov om europeisk meldeplikt for tekniske regler (EØS-høringsloven)

[St.prp. nr. 1 \(2004-2005\)](#)

For budsjetterminen 2005

[St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 \(2004-2005\)](#)

Om endringer i forslaget til statsbudsjett for 2005

[St.prp. nr. 16 \(2004-2005\)](#)

Om endringer av løyvingar på statsbudsjettet 2004 under Nærings- og handelsdepartementet

[St.prp. nr. 35 \(2004-2005\)](#)

Kapitalforhøyelse i BaneTele AS

[St.prp. nr. 40 \(2003-2004\)](#)

Statlig miljøansvar på Raufoss

[St.prp. nr. 50 \(2003-2004\)](#)

Om videreføring av støtte til skipsbyggingsindustrien

[St.prp. nr. 53 \(2003-2004\)](#)

Statens eierskap i Statkraft SF

[St.meld. nr. 10 \(2004-2005\)](#)

Om ILO-konvensjon nr. 185 om sjøfolks identitetsbevis

[St.meld. nr. 31 \(2003-2004\)](#)

Vilje til vekst - for norsk skipsfart og de maritime næringer

[St.meld. nr. 42 \(2003-2004\)](#)

Status for IT- og kunnskapssenteret på Fornebu

[St.meld. nr. 46 \(2003-2004\)](#)

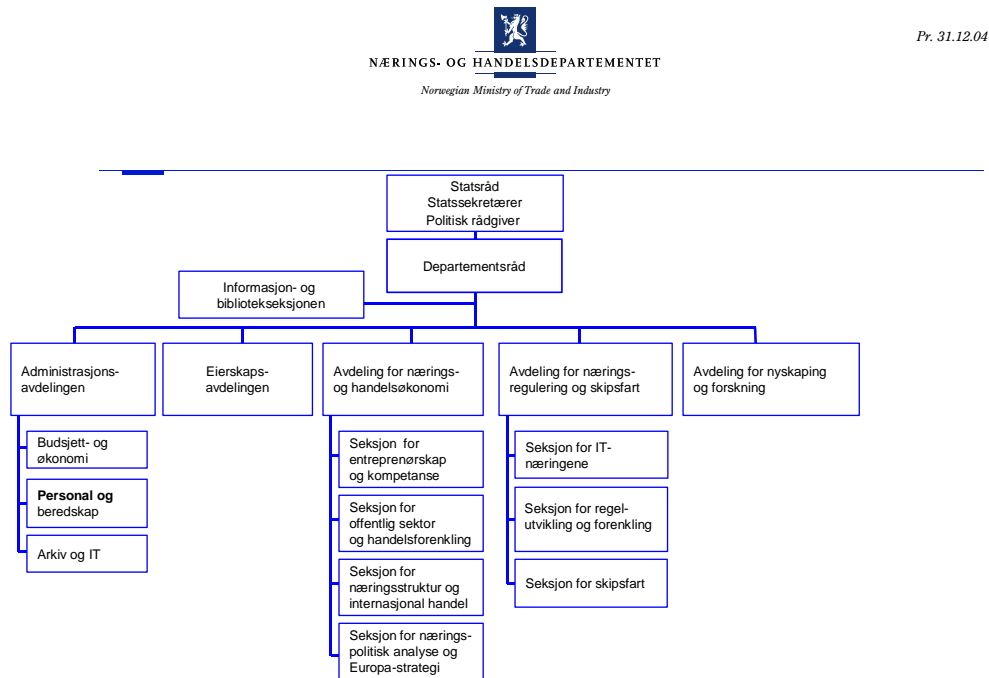
SIVAs framtidige virksomhet

III. Organisasjon

Pr. 31.12.2004 hadde Nærings- og handelsdepartementet 191 fast ansatte.

Organisasjonskart

Organiseringen pr. 31.12.2004 fremgår av følgende kart:

Organisatoriske endringer

Ved kgl. res. av 18. juni 2004 ble det besluttet flere endringer i regjeringen og i fordelingen av ansvarsområder mellom departementene. Miljøvernminister Børge Brende overtok styret av NHD, med unntak av Seksjon for IT-sikkerhet og infrastruktur og Seksjon for e-handel og informasjonsøkonomi og Seksjon for næringsrettet offentlig konkurransepolitikk som ble overført til det nye Moderniseringsdepartementet (MOD). Også Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) ble overført til MOD. Moderniseringsministeren overtok med dette ansvaret for koordinering av IT-politikken og næringsrettet offentlig konkurransepolitikk. Som en følge av dette ble pr. 01.10.2004 32 årsverk/ stillinger overført fra NHD til MOD.

IV. Regnskap og økonomiforvaltning

På driftsbudsjettet (post 01) ble det et regnskapsmessig mindreforbruk på ca. 2,5 mill. kroner i forhold til disponibelt budsjett på i overkant av 147,5 mill. kroner etter at det er foretatt visse budsjettjusteringer som følge av endringer i departementsstrukturen, jf. St.prp. nr. 83 (2003-2004) og St.prp. nr. 16 (2004-2005). Mindreforbruket i 2004 skyldes i hovedsak redusert reiseaktivitet og forskyvning knyttet til utgifter på beredskapsområdet. Når det tas hensyn til merinntekter og refusjoner av fødselspenger og sykelønnsmidler, hadde departementet et reelt regnskapsmessig mindreforbruk på ca. 6,5 mill. kroner i 2004. Dette mindreforbruket søkes overført til 2005.

Under post 21 Spesielle driftsutgifter dekkes utgifter knyttet til prosjekter, utredninger, støtte m.v. Det ble et regnskapsmessig mindreforbruk på ca. 18,4 mill. kroner i forhold til disponibelt budsjett på nesten 48 mill. kroner etter at det er foretatt visse budsjettjusteringer som følge av endringer i departementsstrukturen. Når det tas hensyn til merinntekter knyttet til bl.a. medfinansiering fra andre departementer m.v., hadde departementet et reelt regnskapsmessig mindreforbruk på ca. 23,3 mill. kroner. Dette mindreforbruket er knyttet til inngåtte avtaler og tilsagn, og søkes overført til 2004.

Under post 70 dekkes utgifter knyttet til medlemskap m.v. i internasjonale organisasjoner, der kontingenten til FN's maritime organisasjon (IMO) utgjør hoveddelen. Utgiftene ble om lag som budsjettet.

Under post 72 dekkes tilskudd til ordninger for skipsfartsberedskap og statlig varekrigsforsikring. Tilskuddsutbetalingene er i tråd med bevilgningen.

Innenfor økonomiforvaltningsområdet har departementet arbeidet med å revidere instruksjer, retningslinjer, rutiner m.v. i forbindelse med nytt Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten. I tillegg til å arbeide med de formelle krav, har departementet spesielt fokusert på aktiviteter som bidrar til at det blir etablert systemer for sunn og hensiktsmessig internkontroll i underliggende virksomheter. Det er videre foretatt en gjennomgang av Sjøfartsdirektoratets administrative forvaltning av tilskuddsordninger for sysselsetting av sjøfolk. Videre er Riksrevisjonens merknader til årsavslutningskontroller til 2003-regnskapet fulgt opp. I Riksrevisjonens Dokument nr. 1 (2004-2005) har departementet fått antegnelse knyttet til innføringen av integrert saksbehandlings- og økonomisystem i Garanti-Instituttet for Eksportkreditt.

V. Resultatoversikt for prioriterte virksomhetsområder

1. Nyskaping og næringsutvikling

1.1 Regjeringens plan for en helhetlig innovasjonspolitik

Arbeidet med oppfølging og videreutvikling av regjeringens plan for en helhetlig innovasjonspolitik - "Fra idé til verdi" - er blitt videreført i 2004. Planen ble lagt fram i oktober 2003. De fleste tiltakene i planen er nå enten gjennomført eller igangsatt. Det er satt i gang ni konkrete innovasjonsprosjekter som skal se på innovasjonsutfordringer på utvalgte områder av regional og nasjonal betydning. Prosjektene skal gi innspill til innovasjonspolitikken, bidra til å mobilisere næringslivet og samfunnet for øvrig for økt innovasjon samt styrke forståelsen for betydningen av innovasjon for fremtidig verdiskaping.

Arbeidet med innovasjonspolitikken har blitt videreført gjennom møter i Regjeringens Innovasjonsutvalg (RIU), hvor ni statsråder deltar. På embetsnivå har man et tilsvarende Departementenes Innovasjonsutvalg (DIU). Det er gjennomført fire møter i RIU og fem møter i DIU i 2004.

Det er også opprettet et Regjeringens innovasjonsforum, som består av statsrådene i RIU samt følgende faste medlemmer: Leder i NHO, leder i LO, direktør i Innovasjon Norge, direktør i Norges forskningsråd, leder i Universitets- og høyskolerådet og leder i Fylkesordførerkollegiet. I tillegg inviteres representanter fra næringslivet og kunnskapsinstitusjonene til møtene. Det er avholdt ett møte i forumet i 2004.

1.2 Virkemidler i Innovasjon Norge

Innovasjon Norge ble etablert 01.01.2004 i tråd med St.prp. nr. 51 (2002-2003) og Ot.prp. nr. 14 (2003-2004). Det nye selskapet overtok ordningene som tidligere lå under Norges Eksportråd, Statens distrikts- og næringsutviklingsfond (SND), Norges Turistråd og Statens veiledningskontor for oppfinnere (SVO).

Innovasjon Norge har fire hovedtjenester; finansiering, kompetanse, nettverk og profilering.

Samarbeidsavtale mellom Innovasjon Norge og Norsk Designråd ble signert 09.12.2004.

Samarbeidsavtale mellom Innovasjon Norge, Norges forskningsråd og SIVA ble signert 15.12.2004.

Det nye entreprenørskapsprogrammet som er lansert, INT-programmet (Internasjonalisering for nyetablerte teknologibedrifter), skal bidra til at nyetablerte teknologi- og kunnskapsbedrifter lykkes i sin internasjonaliseringsprosess og at

bedriftenes produkter blir kommersialisert på en sikker og effektiv måte. INT inngår som et program under den overordnede etableringsatsingen i Innovasjon Norge.

En arbeidsgruppe for et forprosjekt om virtuell brukerfront (internettportal for hele virkemiddelapparatet) ble konstituert i august 2004. Arbeidsgruppen ble ledet av NHD og besto for øvrig av Innovasjon Norge, Norges forskningsråd og VINN. Arbeidsgruppen leverte sin rapport i januar 2005.

Nytt system for mål- og resultatstyring for Innovasjon Norge ble arbeidet fram i løpet av 2004, og ble operativt fra 1. januar 2005. Budsjetstruktur for Innovasjon Norge ble endret i statsbudsjettet for 2005.

1.3 Innovasjonsprogrammene i Norges Forskningsråd (NFR)

Forskningsrådet har igangsatt en gjennomgang av sine innovasjonsvirkemidler med sikte på større effektivitet og treffsikkerhet i forhold til utfordringene Norge står foran. Det foreslås å legge mer vekt på generelle virkemidler hvor konkurranse basert på lønnsom verdiskaping, innovasjonspotensial og forskningskvalitet er hovedkriteriene. Konkret vil dette innebære etablering av åpen konkurransearena på tvers av bransjer og teknologi-områder.

En uavhengig vurdering av FORNY-programmet, gjennomført i 2004, konkluderer med at programmet har bidratt til kommersialisering på en utmerket måte. NHD bidro med 46 mill. kroner til programmet i 2004, og har sittet som observatør i programstyret.

NHD har bidratt med midler til programmene MOBI (Mobilisering for FoU-relatert innovasjon) og Verdiskaping 2010, og har sittet som observatør i begge programstyrene.

1.4 Kunnskapsgrunnet for nærings- og innovasjonspolitikken (KUNI)

NHD bidro med 9,1 mill. kroner til programmet. Departementet har deltatt i ulike arrangementer knyttet til programmet, og har sittet som observatør i programstyret. Det har i 2004 vært 13 løpende prosjekter under programmet, som administreres av Forskningsrådet. Programmet vil ikke bli videreført i 2005.

1.5 Entreprenørskap

NHD har i samarbeid med UFD og KRD utarbeidet en strategiplan for entreprenørskap i utdanningen - "Se mulighetene og gjør noe med dem!". Planen ble lansert av regjeringen 10. mai 2004. Ansvaret for å gjennomføre de fleste tiltakene i planen er gitt til Utdanningsdirektoratet.

Norge deltar i EU-programmet for næringsliv og entreprenørskap (MAP). NHD har ansvaret for den norske deltakelsen. Som en del av programmet etableres det ekspertgrupper for ulike politikkområder. Gruppene foretar analyser og kartlegger "best practice"

i ulike land – den åpne metode. Kommisjonen bruker dette bl.a. som grunnlag for sine politikk anbefalinger. Rapportene distribueres de aktuelle organisasjoner og virkemiddelapparatet.

NHD har deltatt i en interdepartemental arbeidsgruppe ledet av BFD som har sett på selvstendig næringsdrivendes rettigheter i forbindelse med svangerskap, fødsel og omsorg for små barn. En styrking av selvstendig næringsdrivendes rettigheter kan gi en positiv signaleffekt for kvinner som vurderer å starte egen virksomhet. Det tas sikte på å sende notatet ut på høring i løpet av våren 2005.

1.6 Kompetanse og arbeidslivsspørsmål

Kompetanse, utdanning og samspill mellom næringsliv og utdanning er viktig forutsetning for økt verdiskaping. NHD har gitt innspill i sentrale høringer fra UFD vedrørende oppfølging av kvalitetsreformen, kunnskapsløftet (reform som omfatter hele grunnsopplæringen), mv. NHD har deltatt i Arbeidslivslovutvalget, som leverte sin innstilling i februar 2004.

Tilgang på arbeidskraft er viktig for verdiskapingen. I forbindelse med utvidelsen av EØS har NHD gitt innspill til KRD vedrørende sentrale høringer og deltatt i interdepartementale arbeidsgrupper knyttet til arbeidsinnvandring. NHD har videre gitt innspill i sentrale høringer fra AAD/ASD vedrørende oppfølging av arbeidet knyttet til ny arbeids- og velferdsforvaltning og Deltidsutvalget.

Tiltak og insitamenter som kan redusere utstøting av eldre arbeidstakere og motivere de til å stå lenger i jobb er viktig. Senter for seniorpolitikk har utført et prosjekt for å få erfaring med bruk av kompetansehevende tiltak for å få folk til å stå lenger i jobb. Prosjektet avsluttet i løpet av våren 2005.

1.7 Design – Norsk Designråd

”Design Underveis” ble gjennomført i løpet av høsten. Design underveis var en nasjonal kampanje for næringsrettet design og innovasjon, og et samarbeidsprosjekt mellom Innovasjon Norge og Norsk Designråd. Kampanjen var hovedsakelig rettet mot små og mellomstore bedrifter i hele landet, og hadde som mål å bidra til en holdningsendring og bevisstgjøring i forbindelse med bruk av design i norske bedrifter.

Design dagen 2004 ble avholdt i Oslo 25. november. Design dagen som arrangeres av Norsk Designråd og er Nordens største design arrangement. Publikum (500 påmeldte) besto av designere, bedrifter og offentlige instanser.

Vedtaket om erklæring av 2005 som Designår ble offentliggjort i oktober 2004. Forslaget innebærer 4 mill. kroner for å styrke markedsføringen av næringsrettet design over NHDs budsjett i 2005. I tillegg vil KKD, MD og ASD bidra med kr 300 000 kroner hver.

1.8 SIVA

St.meld. nr. 46 (2003-2004) om SIVAs framtidige virksomhet ble oversendt Stortinget 18.06.2004. Følgende sentrale forslag ble fremmet i meldingen:

- SIVA videreføres som selvstendig statsforetak
- SIVA arbeider videre med eiendom og innovasjon som to økonomisk atskilte virksomhetsområder
- Såkorn-/venture-virksomheten avvikles
- Aktiviteten i Baltikum (næringsparker) avvikles over tid (3 år)
- Aktiviteten i Nordvest-Russland drives med samme krav til lønnsomhet og risiko som til virksomheten i Norge
- SIVA skal arbeide tett sammen med Innovasjon Norge og Norges Forskningsråd og være del av den felles brukerfronten
- SIVA tilføres en egenkapital på 150 mill. kroner gjennom konvertering av statskasselån til innskuddskapital, over 3 år
- SIVA nedbetaler selv 100 mill. kroner av statskasselånet, over 3 år. Virksomheten skal gå i resultatmessig balanse

Stortinget behandlet 23.11.04 Innst. S. nr. 30 fra næringskomitéen om SIVAs framtidige virksomhet. SIVAs virksomhet ble fremhevet som viktig og positiv. Forslagene i meldingen ble i hovedsak vedtatt, med følgende endringer:

Såkorn-/venture-virksomheten videreføres, som en naturlig del av det tilretteleggende eierskapet innenfor innovasjonsnettverket som SIVA har bygd opp. Den fremtidige aktiviteten på dette området hører derfor inn under virksomhetsområdet innovasjon. Departementet ble bedt om å foreta en nærmere vurdering av SIVAs framtidige rolle på disse områdene i forbindelse med statsbudsjettet for 2006, bl.a. i forhold til det øvrige virkemiddelapparat. Stortinget ser positivt på at SIVA deltar i tilrettelegging av infrastruktur også utenfor landets grenser, hvor dette kan styrke virksomhetene i Norge. SIVAs engasjement i næringshagen i Murmansk ble fremhevet som svært viktig for å styrke det distriktsbaserte næringslivets internasjonale konkurranseevne.

SIVA signerte en samarbeidsavtale med Innovasjon Norge og Norges forskningsråd den 15. desember 2004. Under kontaktmøte med SIVA 21. desember 2004 ble det på bakgrunn av selskapets vanskelige økonomiske situasjon besluttet nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra SIVA, NHD og KRD for å gjennomgå SIVAs økonomi i løpet av januar 2005.

I St.prp. nr. 16 (2004-2005) Om endringer av løyvingar på statsbudsjettet 2004 under NHD ble det foreslått en ekstra konvertering på 90 mill. kroner av SIVAs gjeld i statskassen til egenkapital, i forbindelse med at SIVA står overfor noen større utviklingsprosjekt. Konverteringen skjedde i form av en utbetaling fra staten til SIVA i desember 2004. SIVAs øvre låneramme i statskassen ble samtidig nedjustert med 90 mill. kroner, fra 940 mill. kroner til 850 mill. kroner.

1.9 Industrielle rettigheter

Det er besluttet å gjennomføre en evaluering av Patentstyret med ferdigstillelse sommeren 2005. Evalueringen vil også omfatte en gjennomgang av IT-prosjektet SANT (Saksbehandling ved anvendelse av ny teknologi).

Patentstyrets konferanse "Biotent™ 2004 - fra forskning til kommersialisering" ble gjennomført i desember. Målet med Biotent er å øke kunnskapsnivået og bevisstheten slik at norske næringslivs- og forskningsmiljøer har de beste mulighetene til profesjonell utnyttelse av industrielle rettigheter som har spesielt stor betydning i biotek-sektoren.

NHD utreder i samarbeid med Utenriksdepartementet, Justisdepartementet og Patentstyret konsekvensene av mulig norsk tilslutning til Den europeiske patentkonvensjonen EPC.

1.10 Såkorn- og egenkapitalordninger

Det er vedtatt 4 nye distriktsrettede såkornfond i statsbudsjettene for 2003 og 2004. Fondene vil få en samlet låneramme for ansvarlige lån på 700 mill. kroner og totale tapsfondsbevilgninger på 175 mill. kroner. Fondene skal investere i de mest næringssvake områdene innen sine tildelte regioner. Regionene er Nord-Norge, Midt-Norge, Innlandet og Sør- og Vestlandet. Det forutsettes at private deltar med minimum 30 % av fondenes kapitalbase. Rammebetingelsene ble endret i 2004 for å gjøre fondene mer attraktive for private investorer. De første fondene forventes operative innen utgangen av 2005.

Det er vedtatt 4 nye landsdekkende såkornfond i statsbudsjettet for 2005. Fondene vil få en samlet låneramme for ansvarlige lån på 667 mill. kroner og totale tapsfondsbevilgninger på 167 mill. kroner. Fondene skal lokaliseres i universitetsbyene Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger for å investere i tidlig fase i innovative prosjekter i hele landet. Det forutsettes at private deltar med kapital i fondene tilsvarende statens ansvarlige lån. De første fondene forventes operative innen utgangen av 2005.

1.11 Verdiskaping gjennom mangfold

I februar og november 2004 avholdt politisk ledelse i NHD møte med arbeidslivets organisasjoner om kvinnerepresentasjon i ASA-styrer. I november 2004 deltok også politisk ledelse i Barne- og familiedepartementet (BFD). Hensikten med møtene var å foreslå og iverksette tiltak som gjør at man på frivillig basis når målsettingen om tilnærmet 40 % andel av både kvinner og menn i alle ASA-styrene innen august 2005.

Statsrådene i BFD og NHD sendte et brev til alle ASA-selskaperes styreledere i romjulen 2004. Målet med brevet var å sette fokus på arbeidet med å få en jevnere kjønnsbalanse i styrene før arbeidet med styrevalg frem mot neste års generalforsamlinger starter opp.

1.12 Verftsstøtte

På grunn av utviklingen i WTO-saken mellom EU og Sør-Korea besluttet Stortinget gjennom vedtak av 1. juni 2004 (ved behandlingen av St.prp. nr. 50 og Innst. S. nr. 195 (2003-2004)) å forlenge den midlertidige verftsstøtteordningen til å gjelde kontrakter inngått frem til og med 31. mars 2005. Inndekningen ble forutsatt å kunne foretas innen den eksisterende rammen på 300 mill. kroner. Næringskomiteen hadde ingen merknader.

Det ble i 2004 gitt tilsagn om 62,5 mill. kroner i støtte gjennom ordningen.

1.13 Standardisering

Etter at fire standardiseringsorganisasjoner slo seg sammen til én i 2003, Standard Norge, er mye av aktiviteten i 2004 blitt brukt til å konsolidere driften. Blant annet har man gjennom 2004 arbeidet med å innføre en ny organisasjonsmodell hvor lønnsomhet er lagt til grunn for alle aktiviteter.

1.14 Næringsstruktur og bransjer

I arbeidet med konkurranseutsatt sektor har NHD blant annet hatt ansvaret i for å håndtere følgende saker:

- Nedleggelsen av arbeidsplasser i aluminiumindustrien, Scan Wafers mulige etablering av ny fabrikk i Årdal
- Avtalen mellom Hydro og norske myndigheter vedrørende arbeidsplasser på Rjukan
- Utløp av myndighetsbestemte kraftkontrakter, herunder omstillingsutfordringer i Mo i Rana
- Behandling av en rekke eksterne henvendelser vedrørende regjeringens politikk for å møte utfordringene konkurranseutsatt industri står ovenfor

NHD hadde første halvår 2004 møter med representanter for sentrale næringer, primært for å øke kompetansen om konkurransesituasjon og hvilke utfordringer næringene står ovenfor.

Første halvår 2004 arbeidet NHD med nedsettelse av Industriutvalget samt utarbeidelse av grunnlagsdokumenter for Industriutvalget. Departementet hadde også sekretariatsansvaret for Industriutvalget. Utvalgets rapport ble avgitt 01.02.2005.

NHD fulgte kraftsektoren, fiskerinæringen og landbruket relativt nøye, for å kunne bidra aktivt i de ulike offentlige prosessene som kan bidra til økt verdiskaping for disse næringene.

1.15 Gradert arbeidsgiveravgift

Stortinget anmodet Regjeringen i vedtak av 26.11.2003 om å utforme forslag til regelverk som så langt som mulig viderefører ordningen med gradert arbeidsgiveravgift for bransjer eller vesentlige deler av bransjer som ikke er i konkurranse med virksomhet i andre EØS-land. I samarbeid med KRD og FIN gjennomførte NHD en utredning i begynnelsen av 2004. Denne ble gjennomført av ECON.

1.16 Modernisert folketrygd

Det har vært lagt ned en betydelig ressursinnsats i NHD i forbindelse med arbeidet med forslaget til reform av folketrygden. Pensjonskommissjonen la fram sitt forslag til pensjonsreform 13. januar 2004. NHD avga høringsuttalelse til utredningen 1. juni 2004. Høsten 2004 var NHD representert i statssekretærutvalget som hadde ansvaret for å utarbeide regjeringens forslag til pensjonsreform og i den tilhørende embetsmannsgruppen. Regjeringen la fram pensjonsmeldingen for Stortinget 10. desember 2004.

1.17 Næringspolitisk analyse

NHD har gjennomført fagverksteder om samfunnsøkonomisk effektivitet og offentlig regulering. Formålet med verkstedene var å oppnå bedre forståelse av fundamentale samfunnsøkonomiske begreper og prinsipper og videreutvikle evnen til å anvende disse på konkrete problemstillinger.

Videre har NHD bidratt både med deltakelse i og sekretariatsarbeid for ekspertutvalget som vurderte kapitalmarkedet (Sandmo-utvalget).

8th International Competitiveness Conference ble arrangert av NHD i Oslo og samlet deltakere fra næringspolitiske myndigheter i en rekke land.

1.18 Reiseliv

NHD hadde ansvaret for reiselivsnæringene og to sentrale oppgaver høsten 2004 var etablering av et kontaktforum for reiseliv og grunnlagsarbeid for en handlingsplan for reiselivsnæringene. Rapport planlegges ferdigstilt i mai 2005.

2. Forskning og teknologiutvikling

2.1 Norges Forskningsråd

Regjeringen bevilget 860,5 mill. kroner til Norges Forskningsråd (NFR) over NHDs budsjett i 2004. 324,8 mill. kroner gikk til brukerstyrt forskning.

Det er lagt frem evalueringer av den brukerstyrte forskningen (rapport fra Møreforskning) som viser at offentlige investeringer på 500 mill. kroner i perioden 1994 til 2000 utløste 1,3 mrd. kroner i bedriftsinvesteringer, og at total avkastning fratrukket alle investeringer vil utgjøre nær 2,85 mrd. kroner. Analysene er de mest omfattende og grundige undersøkelser vi har av offentlige FoU-investeringer i Norge. Analysene har vakt internasjonal interesse.

Forskningsrådet har igangsatt en gjennomgang av sine innovasjonsvirkemidler med sikte på større effektivitet og treffsikkerhet i forhold til utfordringene Norge står foran. Den største endringen i forhold til dagens situasjon er at det foreslås å legge mer vekt på generelle virkemidler hvor konkurranse basert på lønnsom verdiskaping, innovasjonspotensiale og forskningskvalitet er hovedkriteriene. Konkret vil dette innebære etablering av åpen konkurransearena på tvers av bransjer og teknologiområder.

2.2 Skattefunn

For å øke næringslivets investeringer i forskning og utvikling etablerte regjeringen fra 2002 en skattefradragsordning for bedriftenes utgifter til forskning og utvikling. Ordningen ble fra 2003 utvidet til å omfatte alle bedrifter, uavhengig av størrelse. For 2002-2005 er det så langt godkjent prosjekter for nær 27 mrd. kroner, hvilket vil kunne innebære en samlet skattelettelse på 4, 7 mrd. kroner for forskning og utvikling.

2.3 Internasjonalt forskningssamarbeid

Internasjonalt forskningssamarbeid er en integrert del av den løpende virksomheten i NHD og i relevante deler av virkemiddelapparatet, jf. virksomheten til Norges forskningsråd, Innovasjon Norge og Norsk Romsenter. Ut over dette, kan følgende fremheves:

Forskningssamarbeid med Japan: Det første møtet i den bilaterale forskningskommisjonen med Japan ble gjennomført i Oslo 21. juni 2004. I møtet ble det en bred drøfting av forskningssamarbeidet Japan-Norge. Kommisjonen er opprettet i henhold til den bilaterale forskningsavtalen som ble undertegnet under statsminister Bondeviks besøk i Japan i 2003.

Statsrådets besøk til Kina 8-12. oktober 2004: Samtaler på politisk nivå om forsterket FoU-samarbeid Kina-Norge. Det var enighet om å nedsette en arbeidsgruppe som skal vurdere områder for samarbeid, finansiering av samarbeid og behovet for ny bilateral avtale for forsknings- og teknologisamarbeid.

Strategi for forsknings- og teknologisamarbeid med Nord-Amerika: NHD har deltatt i et arbeid med å utvikle en strategi for forsterket forsknings- og teknologisamarbeid med USA og Canada. Arbeidet ble ledet av Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD). Strategien ble lagt frem av UFD primo oktober 2004, og omfatter tiltak i regi av Norges forskningsråd og Innovasjon Norge.

Bilateral avtale om forsknings- og teknologisamarbeid med USA: Det pågår arbeid med en mulig avtale som vil kunne underlette norske forskningsaktørers og næringslivets tilgang på samarbeid i USA, herunder med føderale forskningsinstitusjoner.

2.4 Romfart inkl. ESA/Galileo

25. november 2004 ble det avholdt et felles ministermøte mellom EU og romorganisasjonen ESA (Space Council) om utarbeidelse av et europeisk romprogram. Det er planlagt to Space Council i 2005.

Regjeringen vedtok i 2004 at Norge skal søke forhandlinger med EU om deltakelse i Galileo på EU-siden av satellittnavigasjonsprosjektet. Dette innebærer at norsk romindustri får delta i prosjektet på like fot med EU-landenes industri.

2.5 Nukleær virksomhet

Alt bestrålt reaktorbrensel i Norge er i dag lagret i IFEs brenselagre på Kjeller og i Halden. Eksisterende lagre har kapasitet til ca. 10 års videre drift av reaktorene. Bygging av et nytt mellomlager utredes. En utredningsrapport ble avgitt av Fase 1- utvalget 30. juni 2004. Utvalget har gitt kostnadsoverslag for ulike variasjoner av hovedløsning. Kostnadene vil kunne utgjøre fra 86 til 128 mill. kroner. I tillegg vil det kunne komme kostnader til tilførselsveier, kraftfremføring og tomtkjøp. Arbeidet er omtalt i NHDs St.prp. nr. 1 for 2005.

2.6 Forskningsmeldingen

NHD har bidratt med samfunnsøkonomisk kompetanse til UFDs arbeid med forskningsmeldingen som legges frem vårsesjonen 2005. Dette gjelder bl.a. utarbeidelse av faglige bakgrunnsnotater samt å arrangere faglige diskusjonsseminarer med deltakelse fra både UFD og NHD.

3. Internasjonalt nærings- og handelssamarbeid

3.1 EØS og EU

Gjennom EØS-avtalen påvirker utviklingen i EU direkte og indirekte en rekke av NHDs arbeidsoppgaver. Departementet har ansvar for gjennomføring av konkret regelverk på enkelte områder og deltar i konkret samarbeid bl.a. innenfor ulike programmer. Departementet følger også den overordnede næringspolitiske utviklingen i EU og utviklingen knyttet til det indre marked. I januar 2004 la Europakommisjonen fram et forslag til direktiv for tjenester i det indre marked for å bidra til et mer velfungerende indre marked for tjenester. Det er blitt gjennomført nasjonal høring av forslaget og to høringsmøter og det har vært lagt vekt på å holde nær kontakt med arbeidslivets parter. NHD har koordinert arbeidet med å utarbeide de norske kommentarene til forslaget.

Disse ble oversendt EU-formannskapet, Europakommisjonen og rapportøren i Parlamentet i november 2004. NUPI har gjennomført en vurdering av de økonomiske effektene av forslaget. Denne vurderingen vil bli lagt fram i 2005. Departementet vil fortsette arbeidet med direktivet i 2005.

Utredningen i regi av SNF om "Virkninger for Norge av EUs utvikling" er slutført og det er arrangert et seminar der SNF presenterte resultatene.

NHD har håndtert norske innspill til brev fra EFTA til EU og gitt innspill for håndtering av EØS-koordineringsutvalget. Videre har nhd håndtert andre løpende innkomne saker relatert til Lisboa-strategien og utarbeidet rapporten "Lisboa-strategien i eit norsk perspektiv/The Lisbon Strategy - A Norwegian Perspective".

I forbindelse med referansetesting har det vært arbeidet med notater for å identifisere relevante indikatorer for konkurranseevne og innovasjon. En har også satt i gang et prosjekt med SSB om vurdering av et korrigert BNP for å ta hensyn til elementet knyttet til omplassering av petroleumsformue.

NHD har vurdert strukturindikatorerne i Lisboa-strategien og arrangert workshop om benchmarking innovation i samarbeid med OECD. Videre har departementet deltatt i arbeidet med referansetesting i OECD-sammenheng og et dansk prosjekt om referansetesting av entreprenørskap.

3.2 Handelsforenkling

NHD arbeider med å sikre norsk næringsliv full adgang til det indre marked, bl.a. gjennom handelsforenkling og nedbygging av handelshindringer. På dette området er følgende vesentlige tiltak gjennomført eller satt i gang:

- NHD er norsk kontaktpunkt for SOLVIT som er en uformell problemløsningsmekanisme for bedrifter og borgere. Norge deltar her på lik linje med EU. I 2004 ble 4 konkrete saker behandlet formelt, men i tillegg besvarte Solvit-senteret en rekke generelle EØS-spørsmål.
- Norge og USA har parafert en avtale om gjensidig godkjenning (MRA-avtale) for noen sektorer og det pågår forhandlinger med USA om slik avtale for skipsutstyr
- 106 klarerte rettsaker er meldt til EFTA-sekretariatet under EØS-avtalen vedlegg II.
- Det er gitt innspill til EUs gjennomgang av "den nye metode"
- Lov om informasjonsprosedyre for tekniske regler mm. (EØS-høringsloven) ble vedtatt i 2004 og trådte i kraft 01.01.2005.
- 613 notifikasjoner er behandlet iht. informasjonsprosedyren for tekniske regler m.v.

3.3 EFTAs frihandelsavtaler

EFTAs halvårige ministermøter ble avholdt i Montreux 24.-25. juni og i Genève 16.- 17. desember.

I mai 2004 ble en felles studiegruppe nedsatt mellom EFTA og Sør-Korea for å vurdere en mulig frihandelsavtale. Gruppen møttes i Genève i august og i Seoul i oktober og utarbeidet en rapport som anbefalte at forhandlinger om en frihandelsavtale mellom EFTA og Sør-Korea ble igangsatt i 2005. Ministrene fra EFTA-landene og Sør-Korea godkjente rapportens anbefalinger i Genève 16. desember 2004 og ga grønt lys for at forhandlinger kunne igangsettes tidlig i 2005.

Det ble holdt tre forhandlingsmøter med Egypt (i januar, juli og november 2004) uten at partene lyktes å ferdigforhandle en avtale. De vanskelige områdene i forhandlingene er landbruk og fisk.

Etter flere års forhandlinger lyktes man å ferdigstille en avtale med Tunisia i november 2004. Det ble holdt forhandlingsmøter i mars samt flere møter på forhandlingsledernivå. Videre ble det holdt bilaterale samtaler mellom Norge og Tunisia om faglig samarbeid innenfor fiskerisektoren. Norge vil som en del av forhandlingsresultatet yte bilateral faglig bistand til Tunisia på dette området. Avtalen ble undertegnet på EFTAs ministermøte i desember.

Forhandlingene om en frihandelsavtale mellom EFTA-landene og Libanon ble avsluttet i april 2004. Avtalen ble undertegnet på EFTAs ministermøte i Genève i juni 2004.

Forhandlingene som ble igangsatt med Sør-Afrika i 2003 ble i 2004 formelt utvidet til å omfatte SACU (Southern African Customs Union: Sør-Afrika, Botswana, Lesotho, Namibia og Swaziland). Det ble holdt forhandlingsmøter i mars og desember samt to møter på forhandlingsledernivå i juli og november. Forhandlingsrunden i desember var vellykket og det er enighet om at det er grunnlag for å avslutte forhandlingene i første halvdel av 2005. Det ble etablert kontakt med Thailand for å se på mulighetene for en handelsavtale. Videre ble det avholdt møter i blandet komité under samarbeidserklæringer med Algerie og Mercosur og under frihandelsavtalene med Marokko og Singapore. Frihandelsavtalen med Chile trådte i kraft 1. desember 2004.

Det ble holdt et uformelt møte på forhandlingsledernivå med USTR i Washington i juni for å diskutere ulike handelspolitiske problemstillinger. Den uformelle dialogen ble fortsatt i desember på ekspertnivå i Genève.

3.4 WTO

Hovedansvaret for WTO ligger i UD. NHD har deltatt i vurderingen av hvilke konsekvenser ulike forhandlingsforslag kan få for norsk industrivareeksport. Når det gjelder ikke-tollmessige handelshindringer, har NHD søkt å identifisere de mest sentrale

handelshindre for norske eksportører i utenlandske markeder med sikte på sette fokus på disse handelsbarrierene i de videre forhandlingene.

I tjenesteforhandlingene har NHD deltatt i forberedelsene til og i selve forhandlingsrundene, for å bidra til at handelshindringer bygges ned for viktige norske eksportnæringer. Hovedrådet i WTO vedtok 31.07.2004 at landene skal fremme reviderte tjenestetilbud innen mai 2005. NHD har derfor fra høsten 2004 vært involvert i arbeidet med å forberede et revidert norsk tilbud.

NHD har videre bidratt til vurderinger av konsekvenser av forslagene til foreliggende forslag i forhandlingene på landbruksområdet i forhold til samlet norsk verdiskaping. NHD har i inneværende halvår arbeidet med tiltredelsesforhandlingene for Russland, Ukraina, Vietnam og Saudi-Arabia. Russland er blitt klart prioritert.

NHD var aktivt med i WTOs handelspolitiske gjennomgang av Norge i oktober 2004 og har gitt innspill når det har vært handelspolitisk gjennomgang av bl.a. EU.

3.5 Arbeid mot enkeltland

NHD deltok i møter bl.a. i forbindelse med følgende internasjonale besøk til Norge: US Under Secretary of Commerce, Brasils utviklings-, industri- og handelsminister, handelsrepresentant/statsministerens spesialrådgiver fra Thailand, Italias produktivitetsminister og Irans industri- og gruveminister.

NHD deltok i møter i forbindelse med følgende besøk til utlandet: Singapore 23.-29. januar, Italia 24.-26. februar, Irland 22.-26. april, Marokko 22.-23. august, Romania 13.-14. september, Kina 8.-12. oktober, Polen 18.-19. oktober, Vietnam 1.-5. november.

3.6 Statsbesøk

Hellas, 7.-10. juni 2004: Statsbesøket hadde en todelt næringslivsprofil, med fokus på maritime næringer og på miljøteknologi. Maritime næringer var valgt ut fordi Hellas er verdens største skipsfartsnasjon, mens miljøteknologi ble prioritert på grunn av interesse i det greske markedet for norske produkter, muligheter som skapes gjennom EØS-finansieringsmekanismene og krav til implementering av EUs miljøregler i Hellas. En næringslivsdelegasjon på ca. 70 personer fra omlag 50 bedrifter fulgte den offisielle delegasjonen til Hellas.

Singapore, 27.-31.oktober: Besøkets næringslivsprogram fokuserte hovedsakelig på energi (LNG), maritim sektor og reiselivsnæringen. En næringslivsdelegasjon på over 100 deltakere fulgte den offisielle delegasjonen til Singapore. Statsbesøket førte til stor oppmerksomhet om Norge, norske forhold og norsk kompetanse i Singapore.

3.7 Barentssamarbeidet

Norge fikk i oktober 2003 og for 2 år fremover formannskapet for Barentsrådet. NHD

har fra samme tidspunkt ansvaret for å lede Barentsrådets økonomiske arbeidsgruppe og ivareta sekretariatet. Det har vært arrangert 3 møter i 2004.

3.8 Garantier og eksportkreditt, GIEK

Av Stortingets anmodningsvedtak nr. 494 fremgår det at ”Stortinget ber Regjeringa gjenoppretta ein eigen garantiordning for byggjelån til skip slik at norske verft vert sikra tilgang på garantiar og med det lån.”

Anmodningsvedtaket er fulgt opp ved at regjeringen i statsbudsjettet for 2005 foreslo å gjeninnføre en egen byggelångarantiordning for skipsbyggingsindustrien. Ordningen vil bli administrert av GIEK og ordningens ramme settes til 2,5 mrd. kroner.

Det ble i samarbeid mellom GIEK og NHD utviklet reviderte vedtekter for GIEK der det er tatt høyde for den nye byggelångarantiordningen. Disse ble sendt på høring i bransjen med høringsfrist 21. januar 2005.

Av Stortingets anmodningsvedtak nr. 495 fremgår det at ”Stortinget ber Regjeringa syte for at GIEK vert brukt meir aktivt for å fremme auka aktivitet i verftsnaeringa.” Det pågår en dialog mellom NHD og GIEK om hvordan dette skal følges opp.

3.9 Norgesprofilering, bl.a. reiseliv, EXPO 2005

I forberedelsen av Norges deltakelse på EXPO 2005 i Aichi, Japan, har departementet i 2004 hatt fokus på å fylle de 40 dagene Norge disponerer i den nordiske paviljongen med aktiviteter. Målet er å få vist frem bredden av hva Norge har å tilby Japan med særlig verkt på næringsliv og forskning. I dette arbeidet har en referansegruppe bestående av de sju departementene som bidrar i finansieringen hatt en sentral rolle. Innovasjon Norge fikk i desember et særskilt mandat for koordinering av næringslivsaktiviteter i forbindelse med EXPO.

4. Forenkling overfor næringslivet

4.1 Handlingsplanen Et enklere Norge - forenkling og tilrettelegging for næringslivet

Regjeringen la i desember frem Tilstandsrapport 2004 – Et enklere Norge: forenkling og tilrettelegging for næringslivet. Den viste at 80 % av enkelttiltakene var gjennomført eller under arbeid. Det er god fremgang i arbeidet siden 2003. Et enklere Norge-arbeidet konkretiserer og utdypet regjeringens innovasjonplan på delområdet Bedre generelle rammebetingelser for næringslivet. Arbeidet videreføres i 2005.

Med tanke på å ha best mulig kontakt med brukerne er Forenklingsskanalen (www.forenklingsskanalen.no) etablert, en nettside der næringslivet kan komme med tips til hvordan regelverk og andre offentlige tjenester kan forbedres. Det er avholdt halvårlige

møter i Regjeringens rådgivende kontaktforum for forenkling der næringslivs-organisasjonene deltar.

4.2 Orakel

Kompetansesenteret Orakel er fra 2004 fast etablert som en del av departementets ordinære virksomhet. Saksmengden har økt noe i 2004 og effekten av bistanden er blitt bedre. Orakel har prioritert utvikling av verktøy og opplæring i 2004. I tillegg har Orakel selv gjennomført en ny bedriftsundersøkelse. Sammen med Statistisk sentralbyrå har Orakel laget en seminarrekke for departementene, og foruten dette også gitt opplæring til flere etater.

Kontakten med næringsorganisasjonene har vært mer aktiv i 2004 enn tidligere. Samarbeidet med Statistisk sentralbyrå er videreført i 2004 og utover opplæring har byrået bidratt til videreutvikling av Foretaksstatistikken på ODIN.

4.3 Innrapporteringsområdet, herunder Altinn

Overgang til elektronisk innrapportering har lenge vært sentralt i departementets arbeid for å redusere næringslivets belastning som følge av offentlige rapporteringskrav. Altinn, en felles innrapporteringskanal til Skattedirektoratet, SSB og Brønnøysundregistrene ble åpnet 4. desember 2003. I løpet av 2004 er i overkant av 2 millioner skjema sendt gjennom løsningen. Den omfattende bruken viser at løsningen er en suksess.

Altinn-prosjektet ble avsluttet i mai 2004, og fra samme tid overtok Altinn sentralforvaltning ved Brønnøysundregistrene den permanente forvaltningen av løsningen. Altinn skal videreutvikles og visjonen er at Altinn skal bli næringslivets felles portal for innrapportering og elektroniske tjenester fra det offentlige. En sentral oppgave for Altinn sentralforvaltning er å få flere etater og skjema med i løsningen. I dag er antallet deltakende etater økt fra tre til ti.

4.4 Brønnøysundregistrene – gebyromlegging

Fra januar 2004 trådte ny gebyrforskrift i kraft. Den innebærer at gebyret for registreringer og andre tjenester i Brønnøysund er fristilt fra rettsgebyret. Dette sammen med innsparinger på kunngjøringer har gitt rom for å redusere gebyret for registrering av selskaper samt en opphevelse av gebyret for slettelser, og er på den måten et bidrag til å redusere kostnadene for næringslivet.

4.5 Målemetoder for forenklingsarbeidet

For å redusere næringslivets byrder knyttet til regelverk og andre offentlige tiltak, har regjeringen v/NHD tatt i bruk et målesystem, basert på en kartlegging av regelverkene med identifisering av de ulike krav og administrative aktiviteter. Den første målingen, av merverdiavgifts-regelverket, ble gjennomført sommeren/høsten 2004, og har gitt konkrete

forenklingstiltak samt en oversikt over den belastning dette regelverket påfører bedriftene.

4.6 Forenkling- og EØS-/EU-regelverk

Stadig mer av det regelverk som norske bedrifter må forholde seg til i hverdagen kommer fra EU. Forenkling av EUs regelverk er derfor blitt en stadig viktigere del av vårt eget forenklingsarbeid. NHD har derfor satt i gang en prosess med å gi innspill til EU om forenklinger i regelverk som belaster norsk næringsliv. I europeisk sammenheng er Norge langt fremme, og arbeider mye med regelforenkling, og har derfor også mye å bidra med overfor EU i denne sammenheng. Nærings- og handelsministeren skrev i fjor høst brev til EU med innspill til forenklinger på statistikkområdet. Han har også satt i gang en prosess for å gi ytterligere innspill til forenklinger i EU/EØS-regelverk.

4.7 Næringslovgivningen

Det å drive næringsvirksomhet, og særlig næringsvirksomhet som er innovativ og nyskapende, innebærer i mange tilfeller å ta en (viss) risiko. Regjeringen ved NHD ønsker derfor også å se på hvorvidt norsk lovgivning er tilrettelagt for dette. Dette er bakgrunnen for to uavhengige rapporter som begge har vurdert hvordan norsk lovgivning på best mulig måte skal tilrettelegge for nyskaping og innovasjon i små bedrifter. Rapportene inneholder både generelle drøftelser og vurderinger, i tillegg til konkrete forslag til endringer i regelverkene. Rapportene ble sendt på høring i 2004, og arbeidet med den videre oppfølging er godt i gang.

4.8 Forslag til ny minerallov

Forslaget har vært på høring. NHD har lagt vekt på dialog med sentrale aktører for å kartlegge hvilke behov som må ivaretas i en ny regulering på området. Departementet gjennomgår nå innspillene fra høringsinstansene.

4.9 Serveringsloven

Departementet har i 2004 arbeidet videre med evalueringen av serveringsloven, og har samarbeidet med Arbeids- og sosialdepartementet om harmonisering med alkoholloven på flere områder.

4.10 Endringer i lov om Enhetsregisteret

Ot.prp. nr. 80 (2003-2004) ble vedtatt i Stortinget 23. november 2004, og skal settes gradvis i kraft fra 1. juli 2005 til 1. januar 2007. Endringene vil føre til høyere kvalitet i både Enhetsregisteret og Foretaksregisteret, og til bedre samordning og mer gjenbruk av de registrerte opplysningene. Formålsparagrafen er endret slik at alle offentlige etater, inkludert kommunene, har plikt til å bruke grunndata fra Enhetsregisteret. Endringen vil gi økt gjenbruk av allerede lagret informasjon, noe som bidrar til å redusere næringslivets

skjemabelastning. Endringene vil også medføre bedre samordning av forholdet mellom Konkursregisteret og Enhetsregisteret.

4.11 Foretaksnavneloven

Lov om endringer i lov om enerett til firma og andre forretningskjennetegn mv. ble satt i kraft 1. mars 2004. Lovendringen medfører en reduksjon i den offentlige kontrollen av foretaksnavn. Bestemmelsene er mer forutsigbare og tilpasset varemerkeretten. Det er etablert en frivillig overprøvingsordning for eldre rettighetshavere som mener seg krenket av en registrering av et foretaksnavn. Ordningen er gebyrfinansiert og lagt til Patentstyret.

5. Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)

5.1 Endringer i lov om elektronisk signatur med forskrift

For å følge opp Stortingets anmodningsvedtak av 16. juni 2003 om å fremme forslag for å sidestille skriftlig (visuell) og elektronisk legitimasjon etter hvitvaskingsloven sendte departementet 9. mars 2004 forslag til endring i lov om elektronisk signatur på alminnelig høring. Forslaget besto i å tilføye loven en hjemmel til i forskrift å kunne etablere frivillige sertifiserings- og godkjenningsordninger. Ved en regjeringsbeslutning 17. juni 2004 ble det imidlertid besluttet at det skulle utarbeides en felles kravspesifikasjon for elektronisk ID og signatur (PKI) i offentlig sektor, ledet av Moderniseringsdepartementet. På bakgrunn av dette besluttet NHD, sammen med Finansdepartementet, å utsette nevnte sidestillingsarbeide for å søke å koordinere disse to arbeidene. Kravspesifikasjonen, "Kravspesifikasjon for PKI i offentlig sektor", ble vedtatt av MOD i desember 2004 og publisert i januar 2005.

5.2 Oppfølging eNorge 2005

eNorge 2005 er en plan for Regjeringens samlede IT-politikk. Etter omorganiseringen i departementet 18. juni 2004 ble ansvaret for koordineringen av regjeringens IT-politikk overført til Moderniseringsdepartementet.

5.3 IKT-forskning

NHDs strategi for IKT-forskningen 2003-2004 gikk inn i sitt andre år, med mulighet til å måle effekten av prioritene varslet i strategidokumentet. Den overordnede prioriteringen av anvendt brukerstyrt IKT-forskning ble fulgt opp i departementets tildeling til Norges forskningsråd for 2004 og i budsjettprosessen for 2005. Bevilgningen gikk opp fra 82,8 mill. kroner i 2003 til 89 mill. kroner i 2004. For 2005 ble den foreslått økt videre til 101,2 mill. kroner, og endelig bevilgning etter høstens Stortingsbehandling ble 98,2 mill. kroner.

Andre prioriteter i strategien var økt fokus på å oppnå norsk deltakelse i IST-prioriteten (InformasjonsSamfunnsTeknologiene) i EUs 6. rammeprogram og sju tematiske

prioriteter. Resultatene fra de to første prosjektrundene, som ble kjent i 2004, viste at den norske andelen i gjennomsnitt, som lå på 1,3 % i 5. rammeprogram (1999-2002), gikk opp til 1,6 %. Suksessen for de sju tematiske prioriteter kunne evalueres i lys av deres suksessrate i EUs rammeprogram. Den var tilfredsstillende for de fleste av disse, med unntak for forskningen innenfor eHelse og eForvaltning, og departementet har drøftet med Norges forskningsråd hvordan dette kan forbedres fremover.

Departementet har også engasjert seg i Norges forskningsråds arbeid med det nye store programmet for IKT-forskning, VERDIKT, bl.a. gjennom deltakelse i foresight-prosessen UTSIKT og med sikte på å styrke programmets potensiale for næringsfremme.

5.4 Elektronisk innhold og konvergens

Regjeringens strategi for elektronisk innhold (2002-2004) drøfter aktuelle problemstillinger knyttet til rammebetingelser for produksjon og tilgang, endringer av statens versus markedets roller i lys av konvergensutviklingen m.m. Mange berørte departement har vært involvert i prosessen og tiltak har vært iverksatt fortløpende i de respektive ansvarlig fagdepartement.

Arbeid med oppfølging av endringer i opphavsrett- og telelovgivningen med utgangspunkt i henholdsvis KKD og SDs implementering av EU-direktiver, er bl.a. sett i sammenheng med innholdssatsingen. EUs satsing på elektronisk innhold er fulgt gjennom deltakelse i eContent-programmets styregruppe. EUs direktiv om gjenbruk av offentlig informasjon (2003/98/EF) er blitt fulgt opp tett i forbindelse med arbeidet med elektronisk innhold.

5.5 Bygge merkevaren eNorway utenlands

Departementet bidro til at Norge var tilbake på verdens største datamesse CeBIT i Hannover i mars, med en egen norsk paviljong i regi av Innovasjon Norge og med eNorge/eNorway som merkevare. 18 norske bedrifter og institusjoner deltok. Presentasjonsbrosjyren "Look to Norway - at the forefront of the information society" ble laget for anledningen, og er siden blitt benyttet i den internasjonale markedsføringen av eNorge og norsk IT-kompetanse.

5.6 IT- og kunnskapssenteret på Fornebu

Stortinget behandlet St.meld. nr. 42 (2003-2004) Status for IT- og kunnskapssenteret på Fornebu den 16.12.2004 og fattet vedtak iht. Innstil. S. nr. 80 (2004-2005). Bakgrunnen for Stortingsmeldingen var vedtak i Stortinget 4. juni 2003 om å framlegge statusrapport om IT- og kunnskapssenteret på Fornebu. Fokus skulle være på om utviklingen av senteret er i tråd med Stortingets intensjoner, og om prosjektets konsept som næringspolitisk virkemiddel har virket som forutsatt.

6. Skipsfart

6.1 Stortingsmelding om skipsfarten

Regjeringen la frem St.meld. nr. 31 (2003-2004) den 02.04.2004 og Stortinget behandlet meldingen 15.06. samme år. Regjeringen har i meldingen skissert retningen for en fremtidig skipsfartspolitik. Målet er å skape stabile og langsiktige rammebetingelser for næringen slik at Norge fortsatt skal være en ledende kvalitetsskipsfartsnasjon. Det ble i meldingen foreslått:

- Forbedringer i den særskilte rederibeskatningen
- Omlegging av tilskuddsordningene for sjøfolk i 2006
- En utvidelse av fartsområde for skip registrert i NIS
- En konsentrasjon av antall læresteder som tilbyr maritim sertifikatgivende utdanning
- Gjennomgang av gebyrstruktur, service og kvalitet for norske skipsregistre
- Økt FoU-innsats gjennom et eget innovasjonsprogram

Departementet har i 2004 arbeidet med oppfølging av meldingen.

I skipsfartsmeldingen var skipsfartsberedskap en integrert del. NHD har, i samarbeid med rederinæringen, foretatt gjennomgang og omlegging av norsk skipsfartsberedskap. Store krigs- og beredskapsorganisasjoner er utviklet både i NATO og nasjonalt og nye prinsipper for samarbeid mellom myndighetene og næringslivet er lagt til grunn. Instruks for NORTRASHIP-ledelsen ble fastsatt våren 2004. Avtale med et selskap om utenlands-kontakter i viktige havner/områder ble inngått høsten 2004.

6.2 Sjødyktighetsloven

Det ble i 2003 nedsatt et utvalg for å foreta en fullstendig revisjon av sjødyktighetsloven og utarbeide utkast til en ny tidsriktig lov, tilpasset dagens forhold, herunder internasjonale forhold som utviklingen i andre land, EU m.v., og med fleksibilitet til å kunne ivareta endringer som følge av utviklingen innenfor skipsfart. Utvalget har hatt en rekke møter i 2004 og skal levere sin innstilling senest 30.06.2005.

6.3 WTO-forhandlinger

Fra norsk side har det vært lagt stor vekt på skipsfart i WTO, idet det har vært ønskelig å fjerne gjenværende restriksjoner og binde dagens praksis slik at man har et regelverk å forholde seg til ved eventuelle brudd og ved innføring av proteksjonistiske tiltak. Det er ønskelig at skipsfart skal omfattes av WTOs tjenesteavtale (GATS) på en fullverdig måte. Målet er formelle forpliktelser for det meste av internasjonal sjøtransport.

6.4 Tiltak for å sikre erstatningsoppgjør etter oljesøl

NHD deltok aktivt i IOPC-fondets løpende arbeid for å sikre gode og raske oppgjør etter oljesøl fra tankskip.

6.5 Påvirkning av EUs skipsfartspolitik

Departementet utøvet aktiv påvirkning av EUs beslutningsprosess gjennom kontakt med Kommisjonen og formannskap, samt gjennom deltakelse i EUs koordineringsmøter før IMO-møter. Departementet fulgte opp organiseringen og driften av det europeiske sjøsikkerhetsorganet EMSA. Videre engasjerte departementet seg i ekspertgruppemøter tilknyttet EU-direktiv.

6.6 Security-regelverk

NHD deltok aktivt i arbeidet for å sikre skipsfarten mot terrorisme og alvorlige kriminelle handlinger.

6.7 IMO

Departementet deltok i møter i IMOs Council, Maritime Safety Committee, Marine Environment Protection Committee, Legal Committee og Facilitation Committee. Videre deltok departementet i diplomatkonferanse om utvikling av internasjonalt regelverk for å hindre spredning av farlige mikroorganismer gjennom skips ballastvann.

6.8 Havnestatskontroll. Ministerkonferanse i Vancouver

NHD deltok i 2004 på 3 forberedende møter vedrørende utarbeidelsen og fremforhandlingen av en felles politisk erklæring om havnestatskontroll for medlemmer i Paris og Tokyo MoU. Dette arbeidet resulterte i en Ministerkonferanse om havnestatskontroll avholdt i Canada 02.-03.11.2004 hvor en felles Ministereklæring om Havnestatskontroll, "Strengthening the Circle of Responsibility" ble undertegnet. Bekjempelsen av substandard skip står sentralt i erklæringen.

6.9 Skattekonkurransen i fergetrafikken i Norden

Statsråd Børge Brende sendte 23.08.2004 et brev til sine nordiske kolleger der han viste til skipsfartsmeldingen (St.meld nr. 31 (2003-2004)) og behandlingen i Stortinget, og ba om de andre ministrenes syn på muligheten for å arbeide mot et felles nordisk vedtak om å avvikle ordningen med nettolønn i fergefart.

6.10 Rederiskatteutvalg

Departementet deltok i forberedelsene til det rederiskatteutvalg som regjeringen

oppnevnte 17.12.2004 for gjennomgang av den norske rederiskatteordningen. Utvalgets innstilling skal avgis til Finansdepartementet.

6.11 Implementering av vedtatt regelverk på skipsfartsområdet

NHD har arbeidet aktivt for inkludering av EØS-relevant regelverk i EØS-avtalen og gjennomføring i norsk rett, samt overholdelse av to-pilarsystemet mot ESA.

6.12 Paris-MOU

Norge ble valgt inn i styret for Paris MOU under konferansen i mai 2004, og NHD har gjennom deltagelsen arbeidet aktivt for havnestatskontroll som preventivt tiltak for ivaretagelse av sikkerhet og miljø. NHD ved Sjøfartsdirektoratet innfridde EØS-forpliktelser til 25 % havnestatskontroll av fremmede skip.

6.13 Gøteborgprotokollen

Som en oppfølging av Gøteborgprotokollen om reduksjon av forsuring, overgjødning og bakkenær ozon arbeidet departementet med spørsmål vedrørende reduksjon av Nox-utslipp fra skip.

6.14 Flytting av Sjøfartsdirektoratet

NHD har bidratt i oppfølgingsarbeidet rundt St.meld. nr. 17 (2002-2003) Om statlige tilsyn, vesentlig vedrørende flyttingen av Sjøfartsdirektoratet til Haugesund.

6.15 Stortingsmelding om konvensjon om sjøfolks identitetsbevis

Med bakgrunn i det internasjonale terrorforebyggende arbeid etter september 2001 vedtok ILO i juni 2003 en ny konvensjon om sjøfolks identitetsbevis. I St.meld. nr. 10 (2004-2005) Om ILO-konvensjonen nr. 185 om sjøfolks identitetsbevis, som ble fremlagt Stortinget 26.11.2004, anser regjeringen at Norge bør vente noe med ratifikasjon. EU legger opp til felles ratifikasjon for medlemslandene innen 01.12.05. Norge vil i henhold til Schengen-avtalen være omfattet av dette. Næringskomiteens innstilling ble avgitt 08.02.2005 (og saken er ført opp til behandling i Stortinget 01.03.2005). Komiteen forutsetter at regjeringen kommer tilbake med et forslag om ratifikasjon av konvensjonen når tekniske og økonomiske utfordringer er løst, og rår Stortinget til at stortingsmeldingen vedlegges protokollen.

6.16 EU Short Sea Shipping - overføring av last fra vei til sjø

Norge etablerte høsten 2003 etter initiativ fra NHD Shortsea Shipping Promotion Centre Norway. Hensikten er å markedsføre sjøtransport som et miljøvennlig og kostnadseffektivt alternativ til landtransport. Senteret drives som en prosjektorganisasjon under Maritimt Forum. Norge ble i 2004 med i EUs Marco Polo-program. Programmet støtter tiltak som

bidrar til en overføring av godstransport fra vei til sjø, bane og indre vannveier. For å styrke hensynet til de lange og grenseoverskridende transportene har EU definert et Transeuropeisk nettverk for transport, TEN-T. TEN-T er innlemmet i EØS-avtalen, men avtalen omfatter ikke de finansielle sidene ved TEN-T. Konseptet "Motorways of the Sea" ble innlemmet i TEN-T i 2004. NHD samarbeider aktivt med Europa-kommisjonen, FKD og SD om tiltak vedrørende nærskipfart.

7. NHDs forvaltning av statlig eierskap

NHD forvalter statens eierinteresser i kommersielle selskaper innenfor en rekke sektorer, som spenner fra gruve- og industrivirksomhet til telekommunikasjon. Noen av selskapene er børsnoterte, enkelte er heleide og andre eies i fellesskap med private aktører. Målet for forvaltningen er å maksimere verdien av statens aksjer og bidra til en god industriell utvikling i selskapene.

Departementets portefølje bestod pr. 31.12.2004 av 21 selskaper/foretak. Dette omfatter ett statsforetak (Statkraft SF), åtte selskaper hvor staten eier samtlige aksjer (Argentum Fonds-investeringer AS, A/S Bjørnøen, BaneTele AS, Electronic Chart Centre AS, Entra Eiendom AS, Flytoget AS, Kings Bay AS og Venturefondet AS), seks majoritetseide selskaper (Cermaq ASA, Grødegaard AS, Kongsberg Gruppen ASA, Raufoss ASA, Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S og Telenor ASA), seks minoritetsposter (DnB NOR ASA, Eksportfinans ASA, Nammo AS, Norsk Hydro ASA, SAS AB og Yara International ASA).

Departementet tilstreber en forretningsmessig orientering og et fokus på verdi og industrielle løsninger i tråd med gode eierskapsprinsipper. Fordi statens eierskap verken er rent finansielt eller rent industrielt, vil også forvaltningen måtte balansere de finansielle og industrielle hensyn på en måte som ikke skaper målkonflikter. Innenfor de rammene som settes, opptrer departementet som en aktiv og langsiktig eier med mål om best mulig utvikling av den enkelte virksomhet og av porteføljens verdi og avkastning.

Det er etablert et databasert beslutningsstøtte- og rapporteringssystem knyttet til regnskapstall og nøkkelinformasjon, som omfatter både regnskapstall og annen faktisk informasjon om selskapene. I tillegg benyttes de innsamlede data som grunnlag for å fastsette mål knyttet til kapitalavkastning samt estimater for intern bruk og til ekstern rapportering (halvårsrapporter, stortingsfremlegg med videre). Dette fungerer også som støtte og grunnlag for dialog med selskapene.

Kort omtale av noen enkeltelskap

Børsnoterte selskaper:

DnB NOR ASA

Gjennom fusjonen mellom DnB Holding ASA og Gjensidige NOR ASA ble statens totale eierandel redusert til 28,1 % i det fusjonerte selskapet. Stortinget besluttet i forbindelse med fusjonen at det var ønskelig fortsatt å sikre negativ kontroll i DnB NOR ved at staten innen utgangen av 2004 skulle eie 34 %. NHD fikk i den forbindelse fullmakt av Stortinget til å utgiftsføre uten bevilgning kjøp av egne aksjer i det fusjonerte selskapet til den statlige eierandelen utgjør 34 %, jf St.prp. nr. 59 og Innst. S. nr. 212 for 2002-2003 Fusjon mellom DnB Holding ASA og Gjensidige NOR ASA. Statens Bankinvesteringsfond fikk overført midler som de brukte for å erverve aksjer. Ved overføring 30. mars 2004 av eierforvaltningen av statens aksjer i DnB NOR til NHD var eierandelen 34 %. DnB NOR ASA har et opsjonsprogrammer for sine ansatte som ved utøvelse innebærer at det utstedes nye aksjer. Som følge av disse emisjonene ble statens eierandel redusert til 33,54 % i løpet av 2004. I løpet av november og desember 2004 ervervet staten DnB NOR aksjer for 350 mill. kroner i markedet. Statens eierandel ved utgangen av 2004 var dermed 34 %, i henhold til Stortingets forutsetninger for eierskapet i DnB NOR.

Fusjonsprosessen går inntil videre etter planen og forventes sluttført i 2006.

Kongsberg Gruppen ASA

NHD gjennomførte i 2004 en nærmere analyse av selskapet og en gjennomgang av egen eierstrategi. I 2004 mottok styret i Kongsberg Gruppen ASA bud på den maritime delen av konsernet. Budet ble avvist av styret og således ikke forelagt generalforsamling. Staten tok styrets konklusjon til etterretning.

Norsk Hydro ASA

Norsk Hydro ASA ble fisjonert den 24. mars 2004. Staten deltok konstruktivt i prosessen gjennom en rask avklaring av statens eierposisjon, jf St.prp. nr 33 for 2003-2004 Utskillelse og børsnotering av Agri fra Norsk Hydro ASA. Det nye selskapet har fått navnet Yara International ASA, jf egen omtale under. Norsk Hydro ASA har kjøpt tilbake egne aksjer gjennom 2004. Aksjene er senere slettet gjennom en kapitalnedsettelse. Staten har som følge av inngått tilbakekjøpsavtale deltatt forholdsmessig slik at statens eierandel er uendret (43,82 %).

SAS AB

SAS Airlines er omorganisert etter en desentralisert styringsmodell med selvstendige trafikkelskaper i henholdsvis Norge, Sverige og Danmark. Konsernet rapporterer etter ny selskapsstruktur fra 1. kvartal 2005.

Telenor

Staten solgte 170,7 mill. aksjer i til en verdi av 8,4 mrd. kroner i april 2004. Transaksjonen reduserte statens eierandel fra 63 % til 54 %. 170 mill. aksjer ble solgt til institusjonelle

investorer, mens 700 000 aksjer ble kjøpt av privatpersoner på samme vilkår som for de institusjonelle.

Staten mottok 695,4 mill. kroner i juli for innløsning av 14 531 792 aksjer som ble besluttet slettet på ordinær generalforsamling i mai. Innløsningen skjedde med bakgrunn i Telenors program for tilbakekjøp av egne aksjer. Staten hadde en avtale med Telenor der staten forpliktet seg til å stemme for innløsning og sletting av en forholdsmessig andel av sine aksjer slik at statens eierandel ikke økte. Begrunnelsen for avtalen var at tilbakekjøp og sletting av egne aksjer var positivt for Telenor ASA, samtidig som dette ga staten adgang til å få en ekstraordinær utdeling fra selskapet.

Yara International ASA

Selskapet ble børsnotert den 25. mars 2004. Børskursen har siden IPO styrket seg betraktelig, fra 41 kroner aksjen til i overkant av 80 kroner aksjen. Selskapet har blitt et fokusert og rendyrket selskap innen gjødselindustrien, nedstrøms og oppstrøms. Det ble i 2004, etter avtale med NHD, etablert et tilbakekjøpsprogram hvor det i 2004 er kjøpt tilbake aksjer tilsvarende 90 øre pr. aksje (egne aksjer utgjør ca 0,9%). Selskapet har i 2004 klargjort sin utbyttepolitikk og krav til avkastning (10% CROGI).

Ikke-børsnoterte selskaper:

Argentum Fondsinvesteringer AS

Argentum har pr. 31.12.2004 investert i overkant av 1,6 mrd. kroner i 9 ulike venturefond, med eierandeler fra 14 til 42 %. Selskapet forventer å være fullinvestert i løpet av 2005. Det vil ennå ta noen tid før en kan si noe sikkert om hvordan avkastningen på investeringene vil bli.

BaneTele AS

St.prp. nr. 35 (2004-2005) Kapitalforhøyelse i BaneTele ble fremmet i desember 2004. NHD foreslo i proposisjonen å forhøye egenkapitalen i BaneTele med 120 mill. kroner. Arbeid med avklaring av avtaleverket med BaneTeles tidligere eier, Jernbaneverket, pågikk i hele 2004.

Cermaq ASA

Cermaq har gjennom 2004 blitt et ytterligere fokusert selskap innen havbruksnæringen. Møllekraftverkene ble solgt høsten 2004. Tidligere er både Norgesmøllene DA (60 %) og Fiskå Mølle AS (49 %) avhendet. Cermaq ervervet resten av SalmoAndes i Chile sommeren 2004. Sommeren 2004 blir prosessen med å børsintrodusere selskapet på Oslo Børs midlertidig lagt på is som følge av statens inside-situasjon i forhold til lakseforhandlingene i Brussel. Arbeidet med børsnotering av selskapet vil bli vurdert holdt fram i 2005.

ECC AS

Antall autoriserte elektroniske sjøkart solgt fra ECC database har økt betydelig gjennom 2004. Selskapet har også fått til avtaler med kystverket og den danske marine om leveranse av tilleggstjenester.

Entra Eiendom AS

Riksrevisjonen har i sitt dok 3:2 (2003-2004) reist spørsmål ved "hvorvidt Entra Eiendom's virksomhet og strategi ligger innenfor forutsetningene for opprettelse av selskapet" (herunder andel private leietaker som ved utgangen av 2003 var 10 %). På denne bakgrunn har Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite bedt "om en redegjørelse i egen sak til Stortinget" (Innst. S. nr. 135 (2003-2004)). ESA åpnet i 2004 formell undersøkelsesprosedyre i sak vedrørende fritak for dokumentavgift og tinglysningsgebyr for Entra.

Flytoget

Aksjene i Flytoget ble overført fra Samferdselsdepartementet til NHD med virkning fra 1. juli 2004. Selskapet forvaltes etter NHDs ordinære retningslinjer for forvaltning av statsaksjeselskaper.

Grødegaard AS

For å løse en akutt finansiell situasjon i Grødegaard AS fikk ISS Norge AS i mai 2003 gjennom en rettet emisjon på 24 mill. kroner en eierandel på 48 % i Grødegaard AS, jf. St.prp. nr. 18 og Innst. S. nr. 71 for 2003-2004. En forutsetning for å gå inn som aksjonær var at pensjonsordningen i Statens Pensjonskasse ble avviklet. Videre har ISS Norge ytet Grødegaard AS et ansvarlig lån på 10 mill. kroner. Etter avtalen fikk ISS Norge rett til å overta resten av statens aksjer i 2007 til en pris som var avhengig av driftresultatet i 2005 og 2006.

Kings Bay AS

Kings Bay har til formål drift og utnyttelse av selskapets eiendommer på Svalbard og annen virksomhet som står i forbindelse med dette. Selskapets virksomhet skal særlig ha som mål å yte tjenester til og fremme forskning og vitenskapelig virksomhet, samt bidra til å utvikle Ny-Ålesund som en internasjonal arktisk naturvitenskapelig forskningsstasjon. Kings Bay har i 2004 utarbeidet en strategiplan for selskapet. Videre ble Marinlaboratoriet fullfinansiert og skal etter planen stå ferdig i månedskiftet mai/juni 2005.

Nammo AS

Statens eierandel er 45 %. Svenske SAAB AB og finske Patria Oyj eier 27,5 % hver. Nammo AS er morselskap i et konsern som er engasjert i utvikling, produksjon og salg av ammunisjon og tilhørende aktiviteter. Konsernet har virksomhet i Norge, Sverige, Finland og Tyskland. Nammo har ca. 1200 ansatte.

Nammo-Gruppen har vist stabil og god fremgang de siste årene. Dette til tross for overkapasitet i markedet, reduserte forsvarsbudsjetter og sterk konkurranse.

Raufoss ASA

Raufoss ASA ble tatt av børs våren 2004. Selskapet kom under avvikling 01.07.2004. Et avviklingsstyre ble utpekt i forkant av avviklingen. Før selskapet kom i avvikling, ble alle gjenværende driftsaktiviteter solgt. Water & Gas ble solgt til Alberts, Raufoss Technology til Neuman og Raufoss United til Kongsberg Automotive. Staten ved NHD har i 2004 funnet en løsning for pensjonsutbetalingen til de tidligere ansatte i Raufoss-konsernet som det viste seg at ikke kunne løses innenfor rammen av Raufoss ASAs forpliktelser. Staten har til gjengjeld sikret seg dividenden i selskapet på vegne av pensjonistene. Det ble i 2004 videre igangsatt et større miljøarbeid på Raufoss av hensyn til å rydde opp i den historiske forurensningen, jf. St.prp. nr. 40 (2003-2004).

Statkraft SF

NHD har utarbeidet eierstrategi for Statkraft SF og fremmet 16. april 2004 St.prp. nr. 53 for 2003–2004 Statens eierskap i Statkraft SF, og Ot.prp. nr. 63 for 2003–2004 Om lov om omorganisering av Statkraft SF. I proposisjonene la regjeringen frem sitt syn på strategi, kapitalisering og organisering av selskapet. Stortinget behandlet 14. juni 2004 Innst. S. nr. 248 og Innst. O. nr. 99 for 2003–2004 og ga sin tilslutning til en omorganisering av Statkraft SF ved at virksomheten og eiendelene overføres i underliggende aksjeselskap, og at selskapet organiseres etter en konsernmodell. I tillegg ble det foreslått og vedtatt at selskapets låne- og garantiramme skulle oppheves. Omorganiseringen ble vedtatt på foretaksmøte den 1. oktober 2004. Statkraft gjennomfører den videre konserndannelse i løpet av inneværende år. Stortinget vedtok videre at aksjelovens normalregler skulle anvendes ved fastsettelse av utbytte, og at utgifter knyttet til dokumentavgift ved omorganiseringen av Statkraft SF skulle kompenseres med et tilsvarende beløp. Sistnevnte to vedtak ble foreslått og vedtatt opphevet i tilknytning til statsbudsjettet 2005.

Venturefondet AS

Venturefondet var opprinnelig et heleid datterselskap til SND Invest AS, men ble holdt utenfor salget. Venturefondet er et såkalt fond-i-fond selskap. Det ble i 2004 valgt nytt styre for fondet. Fondene selskapet har investert i er i en lukningsfase. Det betyr at over de neste årene vil Venturefondet få tilbakebetalt sine investeringer. Dette er beregnet til å ta to til tre år. Selskapet har ingen ansatte. Selskapet har heller ingen fullmakt til å reinvestere pengene.

8. Samfunnsikkerhet og beredskap

8.1 Bidrag til stortingsmelding

I St.meld. nr. 39 om samfunnsikkerhet og sivilt-militært samarbeid våren 2004 er næringsberedskap under NHD en integrert del.

For å sikre god næringsberedskap og sikker tilgang på varer og tjenester ser regjeringen fortsatt, på grunnlag av risiko- og sårbarhetsanalyser, behov for å iverksette tiltak som

reduserer sårbarheten, styrker rammebetingelsene for næringslivet og sikrer mulighet for å iverksette tiltak ved krise og konflikter.

8.2 Statlig varekrigsforsikring

Ny lov om statlig varekrigsforsikring trådte i kraft 1. januar 2004. Varekrigsforsikring er med dette etablert som en moderne beredskapsordning. Varekrigsforsikring i statlig regi skal sikre at forsyning, varehandel og interessene til norsk næringsvirksomhet kan opprettholdes dersom en alvorlig krise hjemme eller ute skulle medføre at det private forsikringstilbud bortfaller.

I tillegg til å inngå avtale med Garanti-Instituttet for Eksportkredit (GIEK) om sekretariatsfunksjoner, etablerte NHD høsten 2004 samarbeid med deler av forsikringsbransjen i det som betegnes et "Forsikringsforum" for rådgivning og kontakt med bransjen og tok initiativ til å etablere et samarbeid med de tre store selskapene med virksomhet innenfor dette området om bistand ved eventuell aktivering av beredskapsordningen.

8.3 Bedre beredskap og krisehåndteringsevne i Brønnøysundregistrene

Basert på bl.a. Riksrevisjonens kontakt og tilsynsrapport mellom NHD og Brønnøysundregistrene, ble det gjennomført et prosjekt for å utarbeide en fullstendig beredskapsplan for virksomheten, som anses å være av samfunnskritisk betydning. Prosjektet ble fullført sommeren 2004 og videre oppfølging skjer i regi av Brønnøysundregistrene.

8.4 Bedre robusthet i forsyningssystemene for dagligvarer til Nord-Norge

I samarbeid med Landbruksdepartementet og Fiskeridepartementet har NHD kartlagt det beredskapsmessige behovet for nødstrømsaggregater innenfor de næringene som produserer og distribuerer matvarer til befolkningen i Nord-Norge. Det ble i 2004 inngått avtaler med de store grossistsammenslutningene om felles investeringer i nødstrømsaggregater ved distribusjonslagre i landsdelen. De første aggregater ble levert ved utgangen av 2004.

8.5 Avvikling av rasjoneringsordningen for matvarer

NHD opphevet 01.03.04, etter grundige analyser, forskrift om rasjoneringsordningen og avviklet ordningen i løpet av 2004. Rasjoneringsordningen erstattes av mer tidsriktige ordninger som det etablerte samarbeidet med næringen gjennom Rådet for matvareberedskap. Rådet gir departementet råd i spørsmål knyttet til beredskapsplanlegging og vil ha en rolle ved eventuell krisehåndtering på denne sektoren.

9. Utvikling av NHD som et best mulig sekretariat for politisk ledelse

9.1 IT-oppgaderinger

Mengden elektronisk informasjon er økende i NHD, og det har derfor vært behov for å øke båndbredde på datanettet, blant annet på bakgrunn av økende mengde multimedia-informasjon som benyttes. Arbeidet med oppgradering av nettverket ble påbegynt høsten 2004 og vil tidoble overføringshastigheten mellom brukers PC og sentrale servere i NHD.

9.2 Elektronisk håndtering av innsynsbegjæringer fra pressen

Etter innføring av elektronisk saksbehandling og arkiv i departementet har NHD i 2004 utviklet og innført en programvare for elektronisk håndtering av innsynsbegjæringer fra pressen. Programvaren innebærer at innsynsprosedyren blir en integrert del av det elektroniske saksbehandlingssystemet. Hensikten har vært å effektivisere den interne prosessen rundt behandlingen av innsynsbegjæringer, samt å hente ut ytterligere gevinster i departementets elektroniske saksbehandlingssystem.

9.3 Kompetanseutvikling

I løpet av første halvår 2004 ble det gjennomført et prosjekt som hadde til hensikt å heve den grunnleggende datakompetansen i departementet. Med bakgrunn i resultatene fra gjennomført spørreundersøkelse fikk alle medarbeidere tilbud om kurs tilpasset den enkeltes kompetansenivå.

I løpet av 2004 har en rekke av departementets medarbeidere vært utplassert i næringslivet. Utplasseringsordningen er etablert som et tilbud til alle tilsatte i NHD, og ble inkorporert som en del av NHDs generelle kompetanseutviklingstiltak. Hensikten med ordningen er å gi deltagerne innsikt i hvordan næringslivet fungerer samt hvilke utfordringer de enkelte bedriftene har.

9.4 Ledelses- og lederutvikling

Med basis i NHDs løpende prosjekt for lederutvikling er det i 2004 gjennomført flere aktiviteter. I tillegg til deltakelse fra ledere i eksterne utviklingstiltak har det interne programmet omfattet teambygging, strategiseminar og fokus på ledelsesfaglige temaer.